

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ D'ARXIVERS VALENCIANS

L'e-ARXIVÍSTICA EN L'e-ADMINISTRACIÓ

Dimecres, 5 de maig

8.30 - 9.15

Recepció i entrega de documentació.

9.15

Presentació de les Jornades. Acte inaugural.
Conferència d'apertura. De la memòria a la història:
paraules, papers i màquines.
JOAN FRANCESC MIRA CASTERÁ.

Antropòleg. Assagista.

10.30 pausa café

11.00

Dinàmica de les Jornades i estructura.
FRANCISCO SANCHIS MORENO.

Coordinador General de les Jornades

11.15

Com abordar un projecte de digitalització
FERMÍN OLIVER LÓPEZ. Director PROCO S.A.

11.35

Els documents electrònics i mixtes, el seu arxiu
i conservació a llarg termini compliance.

CARMEN CONTY GAGO. Directora General EVER TEAM.

el marc: L'e-ADMINISTRACIÓ

12.00

L'Administració electrònica en els Ajuntaments.
Problemàtica real i avanços.

VIRGINIA MORENO BONILLA.

Directora Nuevas Tecnologías. Ayuntamiento de Leganés

13.00

El document electrònic i la seua tramitació des del punt
de vista legal.

JOSÉ LUIS BLASCO DÍAZ.

Professor Departament Dret Administratiu UJI

16.30

L'expedient electrònic en l'AEAT
gestió d'expedients i model normalitzat de digitalització.
JOSEFINA OTHEO DE TEJADA BARASOAIN.

Agencia Estatal de Administración Tributaria

17.30 pausa café

el medi: LA TECNOLOGIA

18.00

La digitalització del Patrimoni Documental: la
preservació digital.

LUIS TORRES FREIXINET.

Jefe Unidad de Sistemas de Reproducción de Documentos
Ayuntamiento de Zaragoza

Dijous, 6 de maig**9:00**

Evidència de jo en un espai digital.
SUE McKEMMISH.
 Chair of Archival Systems, Monash University

10.00

La planificació en els Arxius Estats: Des de la conservació i la difusió del Patrimoni Cultural arxivístic fins als reptes de la normalització i la qualitat.
ALFONSO SÁNCHEZ MAIRENA.
 Jefe de Área de Relaciones Institucionales de la Subdirección General de Archivos Estatales

11.00 pausa café**11.30**

El repte de la difusió digital dels arxius: el cas del Archivo Histórico Eclesiástico de Bizkaia.
ANABELLA BARROSO ARAHUETES.
 Directora Archivo Histórico Eclesiástico de Bizkaia

12.30

Documents no textuais i record en comunitats afro-mexicanes.
KELVIN L. WHITE.
 Assistant Professor School of Library and Information Studies. University of Oklahoma

13.30

Visita guiada al Reial Col·legi del Corpus Christi de València.

16.30

L'Arxiu en un món digital.
ANNE GILLILAND.
 Chair and Professor Department of Information Studies University of California, Los Angeles

17.30 pausa café**el nucli: L'e-ARXIVÍSTICA****18:30**

La reenginyeria de processos administratius. El pas previ necessari.
JOAN CARLES FAUS, ANTONI PUIG-PEY y LORENZO V. SARRIÓN.
 Experiència de l'Ajuntament de Gandia

Divendres, 7 de maig**9.00**

La inclusió de requisits arxivístics en projectes de tramitació electrònica.
JORDI SERRA SERRA.
 Responsable d'Administració Electrònica i Gestió Documental Departament Vicepresidència Generalitat Catalunya

10:00

La presència de les relacions en el vocabulari arxivístic: revisió i actualització.
ANTONIA HEREDIA HERRERA.
 Universidad Internacional de Andalucía

11.00 pausa café**11.30**

TAULA SOCIAL:
 "La memòria de la societat en el nou context tecnològic"
SANTIAGO GRISOLÍA GARCÍA
 President Consell Valencià de Cultura
JAVIER ECHEVERRÍA EZPONDA
 Professor d'Investigació en el CSIC
SALVADOR MARTÍNEZ CISCAR
 Director General de la Societat València Parc Central
JUAN PABLO PEÑARRUBIA CARRIÓN
 Cap d'Informàtica i Organització de la Diputació de València
CÉSAR BELDA CASANOVA
 Degà del Col·legi Notarial de València

Modera l'acte **ALEJANDRO DELGADO GÓMEZ.**
 Tècnic d'Arxius. Ayuntamiento de Cartagena.
 Membre de CNEDA

13.00

Conferència de cloenda.
SEVERIANO HERNÁNDEZ VICENTE.
 Subdirector General de Archivos Estatales del Ministerio de Cultura

14.00

Dinar de cloenda en el Restaurante Submarino de l'Oceanogràfic de València.

L'e-arxivística en l'e-administració

València, 5, 6 i 7 de maig de 2010

Fundació Bancaixa

Plaça de Tetuà, 23

Autor: Jhon A. Gonzalez Florez

Resum

El present article exposa els orígens, conceptes, oportunitats i exemples de serveis relacionats amb noves dinàmiques de gestió de continguts i serveis d'informació Arxivístics a través d'Internet. Els quals permetran configurar una arquitectura social i participativa, on els usuaris es convertisquen en protagonistes, millorant així de forma immediata processos i serveis de difusió en les institucions arxivístiques públiques i privades.

Aquest article presenta nous models per a crear serveis i comunitats arxivístiques en Internet (Arxius 2.0), mitjançant l'ús de xarxes socials i gestors de continguts que integren els últims avanços i components associats a la Web 2.0 i que complementen el procés de descripció arxivística, oferint a l'usuari interactuar, recuperar i compartir informació independent del suport (paper, electrònic, audiovisual, sonor).

Orígens i conceptes

El concepte de Web 2.0 va ser presentat per [Tim O'Reilly](#) en 2004 durant la crisi financera de les empreses dedicades a negocis en Internet, el que llavors es va denominar l'explosió de la *burbuja.com*. Moltes d'aquestes empreses de cabdal risc van invertir molts diners en projectes en Internet; es pagaven quantitats importants pel muntatge de llocs web i contractació de personal per a crear continguts per a la web, però açò acabà abruptament en la tardor de 2001.

D'allò, es va obtenir una pèrdua de valor comercial de les empreses, però no l'ús de la Xarxa, ja que van aparèixer nous llocs web que van captar l'atenció dels usuaris, nous productes que van demostrar que Internet seguia viva i en constant evolució.

O'Reilly y MediaLab International (dues empreses influents en Internet) van realitzar un anàlisi de les empreses supervivents a l'explosió de la *burbuja.com* i els van fixar una etiqueta o terme que les reunira a totes i que permitira referir-se a elles i van triar el Web 2.0 per a distingir-les -a més- d'aquelles empreses antecessores que van denominar Web 1.0

Finalment O'Reilly [O'Reilly, 2005] va ser qui en un article publicat en la web de la seua empresa va establir quines haurien de ser les característiques de "aquests" llocs web i quins eren o seran els motius del seu èxit, les estratègies econòmiques i socials que ho justificaven.

Aquestes característiques es poden resumir en tres:

- 1 . La web com plataforma
- 2 . Rebarrejar la web
- 3 . Arquitectura de la participació

Els arxius representen arquitectura participativa

Les característiques dels llocs de la Web 2.0 més predominants són aquelles que es basen en una arquitectura de la participació i on l'usuari es converteix en "total" protagonista. Fins al moment qualsevol lloc web necessitava d'un nombre considerable d'usuaris per a justificar la seua existència, però ara el concepte d'usuari i experiència d'ús ha canviat. Ja no es cerca el seu consum total o massiu d'informació, es cerca la seua participació activa, i que siga l'usuari qui aporte els continguts, que utilitze el lloc web per a compartir imatges, comentar les seues lectures, etiquetar els seus enllaços favorits juntament amb uns altres o milers d'usuaris i configurar el que es coneix com: Lifestreaming, estar en contacte amb els seus col·legues o amics i agregant en un únic lloc tota la seua activitat online.

Els llocs web de naturalesa arxivística utilitzen per al seu funcionament el programari social i per això se'ls denomina de forma conjunta com web social. Tots aquests llocs es caracteritzen per estar concebuts per a la participació dels usuaris, per ser els usuaris els quals aporten valor al servei i per millorar el seu servei quants més usuaris tenen. Pensem per exemple en Flickr <http://www.flickr.com> i l'Arxiu Fotogràfic de The Library of Congress

un excel·lent exemple de la web social vinculada a l'apertura al públic d'informació arxivística, convidant a la comunitat d'usuaris en la web a etiquetar les fotografies pujades i a comentar-les, confiant que la informació proveïda de forma desinteressada pels usuaris de Flickr aporte algun valor afegit de qualitat a la col·lecció de fotografies. D'altra banda, es cercava la difusió dels documents gràfics a un públic que podria estar molt interessat en les mateixes, però que no poguera accedir d'altra forma a elles.

El balanç després de 9 mesos d'experiència ha resultat, segons la LoC, molt positiu; obtenint més de deu milions de visualitzacions, 7.166 comentaris i més de 67.000 etiquetes de la col·lecció de fotografies.

És tanta la importància que algunes institucions arxivístiques han donat a la web social dins del context de la Web 2.0 que és possible que en els últims anys presenciem la construcció d'una arquitectura arxivística social i participativa recolzada en software social.

Que és la web 2.0, que representa per als arxius i arxivers?

El concepte de web 2.0 ha sorgit enmig de crítiques com per exemple que: tot el que propugna ja existia abans de l'establiment del terme i que no representa una nova generació de llocs o serveis web. Si bé algunes d'aquestes asseveracions poden ser certes, el que podem destacar és que el salt qualitatiu és haver-los agrupat i identificar-los com clau d'èxit dels serveis web, com ja ho expressara O'Reilly.

La naturalesa social i participativa d'aquests llocs web representen per a les institucions arxivístiques i per als seus professionals i usuaris una nova generació de serveis web, uns serveis nascuts per i per a la web, abandonant la idea original d'enllaçar exclusivament documents hipertext. Per contra, representa altra forma de fer les coses, altra actitud de les institucions, altra forma de fer difusió d'informació en la Xarxa i en una Societat en Xarxa, amb accés a una quantitat i qualitat d'informació com mai abans s'havia tingut i amb una immediatesa en l'accés com tampoc abans s'havia conegut.

En definitiva, per a les institucions i per als arxivers representen l'oportunitat de configurar, dissenyar i emprendre serveis 2.0 recolzats en una actitud 2.0 i amb tots aquests ingredients formular propostes innovadores de servei.

Els arxius 2.0 una realitat!

El sufix 2.0 s'ha aplicat a molts àmbits de la vida amb significats similars als vistos anteriorment. També es parla d'Arxius 2.0 entés com una institució Arxivística on s'apliquen les tecnologies i l'actitud de la Web 2.0 a les col·leccions i fons documentals i els serveis arxivístics.

Amb exactitud no es pot determinar qui o quins van establir el terme Arxiu 2.0, però podem per gènere pensar que és una extensió o replica de la Biblioteca 2.0 el qual va ser establert per Michael Casey al seu blog LibraryCrunch <http://www.librarycrunch.com> en l'any 2005 [Miller, 2006 i Crawford, 2006].

L'arxiu 2.0 el qual implementa les eines de la Web 2.0 que s'ajusten als seus objectius, cerca la participació dels usuaris per a oferir millors serveis; però és important recordar que no es tracta solament d'implementar noves eines, es tracta de fer-ho amb una actitud cap als usuaris convidant-los a participar en la creació del servei, confiant en ells i cercant una conversa bidireccional que supere la tradicional comunicació unidireccional característica de la Web 1.0 i dels primers llocs web.

Beneficis dels arxius 2.0?

- ✓ Incrementa la valoració de les col·leccions
- ✓ Varietat de punts d'accés
- ✓ Diversificació d'usuaris
- ✓ Relacions improvistes & Networking
- ✓ Informació addicional sobre les col·leccions
- ✓ Noves formes d'afermar usuaris

Arxius 2.0 en acció (Exemples)

A continuació s'enuncia un llistat d'Institucions arxivistes que tenen implementades tecnologies 2.0

Flickr: carregar i compartir imatges habilitant la possibilitat que els seus usuaris addicionen comentaris

Usos específics:

- Compartir imatges digitals
- Col·leccionar imatges
- Col·leccionar comentaris

Exemples d'ús:

- Galeria de la National Library NZ on The Commons.
Disponible en: <http://www.flickr.com/photos/nationallibrarynzcommons/>
- Galeria de The Library of Congress.
Disponible en: http://www.flickr.com/photos/library_of_congress/

Wikis: Crear pàgines perquè qualsevol pugui participar i contribuir/modificar continguts

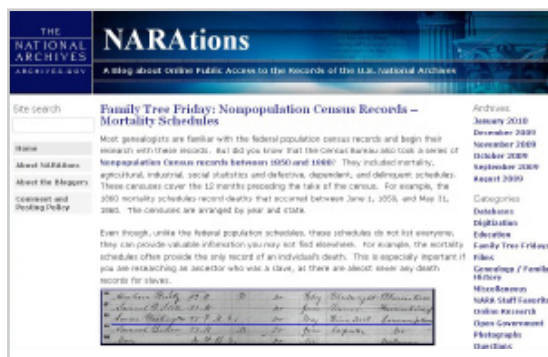
Usos específics:

- Capturar coneixement d'usuari
- Afegir valor i visibilitat a les col·leccions
- Captar usuaris i fòrums de debat
- Revisió de catàlegs ràpida i segura

Exemples:

- Fonts arxivístiques d'arxius nacionals i per altres arxius en el Regne Unit.
- Disponible en: <http://tinyurl.com/yh28vlc>
- Blogs: Llocs que freqüentment actualitzen post, enllaços a documents, altres llocs i comentaris de lectors

Blogs: Llocs que freqüentment actualitzen post, enllaços a documents, altres llocs i comentaris de lectors

Usos específics:

- Comunicació (usuari-arxíu / arxíu-usuari)
- Exhibicions online (imatges, àudio etc..)
- Destacar col·leccions o fons notables
- Col·leccions del mes
- Transcripcions de documents

Exemples:

- Special Collections at the University of Bradford.
Disponible en: <http://specialcollectionsbradford.wordpress.com>
- Archival Sound Recordings (British Library).
Disponible en: <http://britishlibrary.typepad.co.uk/archivalsounds>
- NARAations - "A blog about public access to the records of the O.S. National Archives".
Disponible en: <http://blogs.archives.gov/online-public-access>

Podcast: Enregistraments d'àudio i vídeo disponibles per a descàrrega

Usos específics:

- Compartir enregistraments amb la seua audiència -podcasters- o usuaris
- Gravar converses. Instruccions per a utilitzar l'arxíu
- Transcripcions d'àudio de documents

Exemples:

- The National Archives UK
Disponible en: <http://www.nationalarchives.gov.uk/podcasts>
- The National Archives UK [feed]
Disponible en: <http://www.nationalarchives.gov.uk/rss/podcasts.xml>

Perfil de l'arxiver 2.0

Inspirats en el document publicat per Nieves González sobre les competències professionals que tot bibliotecari 2.0 ha de complir, prenent com a guia la definició de competències del bibliotecari digital (pdf) recollides per Rebiun en 2003, ens permetim esbossar el retrat d'un arxiver 2.0 des de 4 nivells:

- **Nivell de sensibilització:** actitud i perseverança davant les dificultats (Resistència al canvi)
- **Nivell de coneixement de les pràctiques:** curiositat i ús i abús de les eines socials.
- **Nivell de domini de les eines:** aplicar les eines socials amb pragmatisme i responsabilitat.
- **Nivell de domini metodològic:** fomentar la utilització de la Web social valorant els beneficis que pot aportar.

A continuació es presenta el document a tenir en compte i del que des de ja, hem de prendre com a base per definir el perfil professional de l'arxiver 2.0

Manifest Arxiver 2.0

El present manifest és una traducció del proposat per la nostra Col·lega Kate T.:

- Reconixeré que l'univers de la cultura de la informació està canviant ràpidament i que els arxius necessiten respondre positivament a aquests canvis per a proporcionar recursos i serveis que necessiten i volen els meus usuaris.
- M'educaré així mateix sobre la cultura d'informació dels meus usuaris i cercaré les maneres d'incorporar el que aprenc en els serveis que proporcionen els meus arxius.
- No seré sobreprotector sobre els meus arxius, sinó consideraré clarament la seua situació i faré un anàlisi honest sobre què pot ser realitzat.
- Em faré un participant actiu en el progrés dels meus arxius
- Reconixeré que els arxius canvien lentament, i treballaré amb els meus col·legues per a accelerar la nostra sensibilitat per a canviar.
- Seré valent sobre proposar nous serveis i noves maneres de proporcionar serveis, encara que alguns dels meus col·legues seran resistents.
- Gaudiré de l'entusiasme i de la diversió del canvi positiu i trasmitire açò als col·legues i als usuaris.
- Deixaré les velles pràctiques, si hi ha una millor manera de fer coses, fins i tot si aquestes antigues pràctiques semblaven ser grandioses.
- Experimentaré per al canvi i estaré disposat a incórrer en equivocacions.
- No esperaré fins que alguna cosa siga perfecta abans que ho llancen, i ho modificaré amb base en l'opinió i experiència dels usuaris
- No tindrè por a Google o serveis relacionats, sinó aprofitaré un poc d'aquests serveis per a beneficiar als usuaris, i alhora proporcionaré excel·lents serveis que necessiten els usuaris.
- Evitaré requerir a usuaris coses en els termes dels arxivers, però formularé serveis per a reflectir les preferències i les expectatives d'usuaris.
- Estaré disposat a anar on estan els usuaris, en línia i en espais físics, per a practicar la meua professió.
- Crearé llocs web oberts que permeten que els usuaris i arxivers contribuïsqen a enriquir el contingut procurant una experiència d'aprenentatge i proporcionant una assistència entre parells.
- Intentaré proporcionar un catàleg obert que proporcione característiques personalitzades i interactives que els usuaris esperen en ambients d'informació en línia.
- Animaré al blogging professional en els meus arxius.
- Validaré, amb les meues accions, el paper vital i rellevància del rol professional dels arxivers en qualsevol tipus de cultura de la informació que es desenvolupe.

Conclusions

Després d'aquest recorregut introductori, es pot dir que un arxiu 2.0 ha de contar amb uns objectius, en els quals s'ha de ser realista i conèixer l'entorn de l'arxiu o institució. Llavors serà crucial experimentar amb les eines per a avaluar-les correctament. Els continguts relacionats amb les col·leccions o serveis de l'arxiu s'han de publicar amb la idea de ser reutilitzables, per la institució o per altres usuaris. És imperatiu i necessari mantenir-se en contacte amb els usuaris, la web social presenta noves formes d'estar en contacte amb els usuaris i així mateix formular o construir una arquitectura participativa.

Perquè el concepte de l'arxiu 2.0 funcione, cal contar amb tres elements clau:

- 1 . Identificar i/o formar **usuaris participatius**, disposats a aportar i col·laborar amb el desenvolupament del servei, que succeirà si el servei els és útil i cobreix alguna de les seues necessitats.
- 2 . Una **institució arxivística receptiva** a aqueixa participació, amb un personal acord, format i convençut dels avantatges dels serveis 2.0.
- 3 . Un **espai web interactiu** (p.e. Weblog), on aqueixa participació pugua tenir lloc i servir a altres usuaris per a millorar la seua informació i també a l'arxiu.

Segurament amb la combinació d'aquests tres elements sumats a l'actitud i confiança es trobaran arxius 2.0 amb participació

AAV EN PRENSA

- Denunciem la falta de personal tècnic de l'Arxiu Històric de la Comunitat Valenciana

Malgrat el recent canvi de denominació i ampliació de competències, compta amb només dos tècnics, inclòs el director, per a afrontar la nova etapa.

< 27-11-2009 – Europa >

- Reivindiquem la tornada dels arxius militars i més implicació de la Generalitat.

< Las Provincias. 18-11-2009 >

Hem instat al Consell i a l'Administració de l'Estat per a tancar un acord que garantisca la conservació a la Comunitat i l'accés dels ciutadans a les 570 caixes d'expedients militars de la postguerra procedents de Castelló i València.

A més hem denunciat que els arxius valencians en general pateixen carències lamentables, mancats de personal tècnic i de les instal·lacions adequades per a la seua conservació, i que la Generalitat ha incomplert la seua pròpia normativa sobre la matèria i ni tan sols disposa d'arxiu central en moltes de les Conselleries.

- Elaborem la Proposta de desenvolupament parcial de la Llei 3/2005, de 15 de juny, d'arxius, en matèria organitzativa i d'implantació de les noves tecnologies

Pots baixar-te la proposta íntegra a la nostra web: www.arxiversvalencians.org

- 1) Fonoteca Nacional de Mèxic cerca ampliar i digitalitzar arxius.
La Fonoteca Nacional, amb més de 12.000 hores de material recopilat i guardat, té ambiciosos plans per al seu segon any que inclouen nous diplomats en conservació d'arxius sonors i un "mapa de sons" que estarà disponible a través de Google.
- 2) Aprovat el reglament per a la gestió, protecció i consulta dels arxius judicials militars.
El Consell de Ministres va aprovar el Reglament d'Arxius Judicials Militars, que per primera vegada regula l'accés públic a aquests fons, encara que amb severes restriccions.
- 3) La Generalitat Catalana fomenta la creació d'arxius històrics empresarials.
El Departament d'Economia i el de Cultura han engegat una iniciativa per a fomentar la creació d'arxius històrics empresarials. La iniciativa persegueix ajudar als empresaris a conservar la documentació
- 4) Expedienten a Sanitat per la dolenta custòdia dels historials clínics.
L'Agència Espanyola de Protecció de Dades -AEPD- ha représ a la Conselleria de Sanitat per la mala custòdia dels historials clínics a l'hospital Doctor Peset de València. Considera que la Conselleria de Sanitat va vulnerar la llei de Protecció de Dades i li ha exigit que prenga mesures. La AEPD ha actuat després de rebre la denúncia d'un ciutadà.
- 5) Canvi de denominació de l'Arxiu Central de la Generalitat.
L'Arxiu Central de la Generalitat, creat pel Decret 57/1984, de 21 de maig, del Consell, passa a denominar-se Arxiu Històric de la Comunitat Valenciana. La denominació d'Arxiu Central s'aplicarà als arxius centrals de les conselleries.

(art 86 -Projecte de llei de mesures fiscals, de gestió administrativa i financera, i d'organització de la Generalitat- Butlletí Oficial de les Corts Valencianes – 03/11/2009)

Associació de Arxivers i Gestors de Documents Valencians
Ap. de correus 13.055 - 46080 València
www.arxiversvalencians.org

COL-LABORA

CRÈDITS

Per col·laborar dirigiu-vos a butlleti@arxiversvalencians.org
Butlletí associació d'Arxivers Valencians /nº 35/
octubre-desembre. Publicació trimestral
Coordinació: Junta Directiva. Traducció: Carlos Capellino
Diseny Gràfic: www.anelis.com 902 110 648
ISSN: 1578-0538 D.L.: V-1127-2002

